

MAGYAR ORSZÁGGYŰLÉS
KÜLÜGYI HIVATAL
EU Főosztály

KULH/7-46/2010

Összefoglaló

**az Európai Parlament Alkotmányügyi bizottsága
2010. december 9-i tárgyalásáról**

(Delegációs Terem, 2010. december 9., 14.00-16.00)

Az Európai Parlament (EP) Alkotmányügyi bizottságának (AFCO) tiztagú delegációja 2010. december 8-10. között Magyarországra látogatott. A delegáció **2010. december 9-én találkozott az Alkotmányügyi, igazságügyi és ügyrendi bizottság, valamint az Európai Ügyek bizottságának tagjaival**. A tiztagú delegációt a bizottság elnöke, *Carlo Casini* (olasz, néppárti) vezette, tagjai *Gurmai Zita* (magyar, szocialista) és *Rafal Trzaskowski* (lengyel, néppárti) alelnökök, valamint *Schöpflin György* (magyar, néppárti), *Constance Le Grip* (francia, néppárti), *Enrique Guerrero Salom* (spanyol, szocialista), *Andrew Duff* (brit, liberális), *Alexandra Thein* (német, liberális), *Gerald Häfner* (német, zöldpárti) és *Helmut Scholz* (német, Egységes Baloldal) európai parlamenti képviselők voltak. Az Alkotmányügyi, igazságügyi és ügyrendi bizottság részéről a bizottság elnöke, *Dr. Balsai István*, továbbá *Dr. Vas Imre*, *Dr. Harangozó Tamás*, és *Dr. Gaudi-Nagy Tamás* képviselők, az Európai Ügyek Bizottságától *Mile Lajos* alelnök és *Gyopáros Alpár* képviselők vettek részt a találkozón.

A bizottsági találkozón *Dr. Balsai István* a delegáció köszöntése után kiemelte a magyar alkotmányozási folyamat fontosságát, valamint a Lisszaboni Szerződés által létrehozott polgári kezdeményezést, és az egységes uniós választási eljárásra vonatkozó reformot.

Carlo Casini az AFCO feladatkörének ismertetése után, utalva a német alkotmánybíróság 2009. júniusi ítéletére úgy vélte: a népek szuverenitását és identitását kell a középpontba helyezni, és azt tudakolta, hogy a magyar alkotmány utal-e az Európai Unióra. Az AFCO elnöke hangsúlyozta, hogy a népek alkotmányos identitása megvédendő érték.

Gurmai Zita felszólalásában kiemelte, hogy az Európai Parlament brüsszeli épületének egyik szárnyát Antall Józsefről nevezték el, és ismertette a november 30-án elfogadott állampolgári kezdeményezésről szóló európai parlamenti jelentést¹, amelynek Gurmai Zita a társjelentéstevője *Alain Lamassoure* (néppárti, francia) képviselővel együtt. Mint elhangzott: a kezdeményezés érvényességéhez az Európai Parlament javaslata szerint a tagállamok egy ötödéből érkező 1 millió, természetes személyek által összegyűjtött aláírás lenne szükséges és az internetes aláírásgyűjtés is elfogadható lenne². Az elképzelések szerint az aláírások befogadásához pedig minél kevesebb személyes adat megadására van szükség. Ezt követően az Európai Bizottság jogi kritériumok alapján megvizsgálja a kezdeményezést.

¹ A jelentés száma: A7-0350/2010

² Az Európai Bizottság a polgári kezdeményezésről szóló eredeti rendelet-tervezete szerint [bizottsági azonosító: COM (2010) 119, intézményközi azonosító: 2010/0074/COD] a szükséges tagállami arányszám 1/3 lett volna, amelyet az EP javaslattevői 1/5-re szállítottak volna le. A december 6-án a Tanács, a Parlament és a Bizottság között megszületett kompromisszumban a tagállamok 1/4-e szerepel.

A polgári kezdeményezésben részt vevők korhatárát illetően a választásokon érvényes korhatár az irányadó, és a regisztráció az Unió összes hivatalos nyelvén megtehető. Az ezt követő közmeghallgatásra az EP bevonásával kerül sor. A COREPER jóváhagyása után következő lépésként december 13-án szavaznak a kompromisszumos módosítókról, december 15-én plenáris vita, 16-án plenáris szavazás várható (*a Tanács azt követően adhatja végső áldását a rendeletre, várhatóan még a belga elnökség hivatali ideje alatt*).

Andrew Duff szorgalmazta az EP és a nemzeti parlamentek közötti együttműködés erősítését, főleg a közös kül- és biztonságpolitika (KKBP) terén, amelyet véleménye szerint a COSAC keretein belül lenne helyes megoldani. Az alkotmányozási folyamatot illetően azt tudakolta, tartalmaz-e majd az új alkotmány az európai integrációra utaló záradékot, továbbá rákérdezett a Lisszaboni Szerződés EP-képviselői helyek miatt szükséges módosításának parlamenti ratifikációjára, valamint az átmeneti („passarelle”) záradék alkalmazására. Érdeklődött ezen kívül az Európai Ügyek Bizottsága tevékenységének gyenge pontjairól, valamint hogy lehet-e garantálni, hogy a miniszterek a parlamenti felhatalmazásnak megfelelően tevékenykedjenek. Az európai parlamenti választási reformot³ illetően a brit liberális politikus 2014-re elérendő célként nevezte meg a határokon átnyúló, páneurópai választókeretek kialakítását, amelyek mindegyikéből – az elképzelések szerint – 25 képviselő érkezne az Európai Parlamentbe. Hozzátette: az egyes tagországok számára rendelkezésre álló EP-helyek száma nem változna, ugyanakkor egy nemzetek feletti listát alakítanának ki és a pártok az új rendszer alapján választanák ki a páneurópai listákra a képviselőket. Duff úgy látta, hogy a tárgyalás alatt lévő kérdésben az Európai Parlament részéről már 2011 elején várható döntés. Ezt követően a Lisszaboni Szerződés szerint az Európai Tanács dönt, hogy összehívják-e kormányközi konferenciát illetve a nemzeti parlamentek képviselőinek részvételével Konventet annak érdekében, hogy a választójogi reform konkrétumait megvitassák és végső döntést hozzanak. Ez utóbbival kapcsolatosan is kérdezte a magyar képviselők véleményét Duff.

Schöpflin György felszólalásában az integrációt illetően kiemelte a brüsszeli és a hazai perspektíva közti különbséget, és úgy vélte, az európai integrációnak kell megoldania a konfliktusok nagy részét Európában. Hozzátette: az állampolgárok és az európai intézmények közti szakadékot a reformokkal lehet áthidalni, és úgy vélte, hogy az európai választásokat is a honi politikai kérdések uralják. Kiemelte továbbá, hogy a nemzeti parlamentekre fontos szerep hárul.

Enrique Guerrero Salom Jeffersonra utalva úgy vélte, minden generációnak joga van új alkotmányt írni, de a leghosszabb ideig tartó alkotmányt értékeli az állampolgárok. Az olasz, francia és lengyel példákra utalva úgy vélte, létezik alkotmányos stabilitás, és meg kell különböztetni a politikai programot az alkotmánytól, amely a közös értékekről szól. A spanyol képviselő azt tudakolta a magyar képviselőktől, hogy milyen témákban megosztott még a társadalom.

Mile Lajos a KKBP-t illetően elmondta, várják az EP konkrét javaslatait, és a kérdést az EU Parlamenti Elnökök Konferenciájának áprilisi brüsszeli ülése, valamint a magyar EU-elnökséghez kapcsolódó május végi COSAC plenáris ülése is tárgyalja majd. A tehervállást illetően elmondta, nem szándékoznak olyan terheket vállalni, amely veszélyezteti a magyar elnökség sikerét. A választásokat illetően a magyar állampolgárok EU-val kapcsolatos szkeptikus hozzáállását fejezte ki, kiemelte, hogy a jelenlegi felmérések szerint az EU társadalmi elfogadottsága Magyarországon 37 százalékra csökkent. A képviselő úgy vélte: a részvétel erősítéséhez az európai tudat megerősítése szükséges, a választójogi reform ennek eszközeként értelmezhető. Véleménye szerint a választójogi reform sikerének feltétele az Unióról szóló kommunikáció az emberekkel. Ezt illetően a magyar elnökség teendőiről kérdezte az AFCO tagjait.

---

³ Az Európai Parlament saját kezdeményezésű jelentésének száma: 2009/2134 (INI).

Gyopáros Alpár kiemelte a tavaszi választásokon elért győzelmet és egyetértését fejezte ki az európai polgárokhoz való közeledés szükségességét illetően.

Dr. Harangozó Tamás az MSZP támogatásáról biztosította a delegációt a polgári kezdeményezés és a választójogi reformot illetően. Az alkotmányozási folyamatra rátérve elmondta, hogy a magánnyugdíjpénztári tagdíjátutalás felfüggesztése miatt MSZP által kezdeményezett népszavazást a kormány megakadályozta, és a Parlament megbüntette az Alkotmánybíróságot a törvény megsemmisítése után. Harangozó hozzátette, hogy nyolcszor módosították az Alkotmányt napi politikai érdekek mentén, és „bábszínház”-nak nevezte a Parlamentet. Kifogásolta továbbá, hogy az új alkotmányt fél év alatt akarják elfogadni és az alkotmányozó bizottságban egyetlen ellenzéki párt sem vesz részt, illetve nem fogadtak el egyetlen ellenzéki javaslatot sem. Hozzátette, hogy az új alkotmány egyetlen pártszövetség műve, amelyet a jövőben nem lenne lehetséges módosítani. Felszólalásában kérte az AFCO képviselőit véleménynyilvánításra.

Dr. Gaudi-Nagy Tamás úgy vélte, az integráció nem ad választ mindenre és a nemzeti önrendelkezési, érdekérvényesítési szempontokat nem veszi figyelembe. A képviselő kiemelte, hogy az Európai Bizottság az egyetlen jogalkotás-kezdeményező szerv, amely legitimitási kérdéseket vet fel. Úgy vélte továbbá, hogy a választójogi reformot a Lisszaboni Szerződés részeként kellett volna szabályozni. A képviselő szerint sokan gondolják úgy, hogy az EU nem adott választ bizonyos elvárásokra és kérdésekre, a csatlakozási folyamatban az új tagállamok tisztességtelen feltételekkel szembesültek, például a magyar mezőgazdasági termelők csak az uniós támogatás egynegyedét kapják. A képviselő utalt arra is, hogy a 2002 és 2010 között és különösen 2006 őszén az állam részéről a politikai szabadságjogokkal összefüggésben elkövetett jogsértéseket vizsgáló albizottság elfogadta jelentését az alapvető politikai szabadságjogokat érintő, 2002. május és 2010. április közötti (kivéve 2006 ősze) állami jogsértésekről. A jelentést ismertetve kiemelte, hogy 40 esetben durván megsértették az emberi jogokat vagy azok gyakorlását büntetőjogi eszközökkel akadályozták meg. Hozzátette, hogy a polgári kezdeményezést jegyző Gurmai Zita annak a pártnak a tagja, amelynek kormánya a jogsértéseket elkövette. A képviselő a trianoni szerződésre és a határon túli magyarok helyzetére kitérve hangsúlyozta, hogy európai megoldásokat nem lehet a nemzeti önrendelkezési jog tiszteletben tartása nélkül alkalmazni, és kiemelte a Székely Nemzeti Tanács szerepét, valamint a dél-tiroli autonómia nyomán szorgalmazta az autonómia törekvések támogatását. Mint elmondta, bízik abban, hogy az EU nem felejt el, hogy Európa a keresztény, a nemzeti önrendelkezési és emberi jogok értékközössége. Az alkotmányozási folyamatot illetően kiemelte, hogy a Jobbiknak határozott elképzelései voltak a választások során. Az országra 1949-ben ráerőltették az orosz modellt, és 1989-ben nem volt visszatérés a gyökerekhez, a Szent Korona tanhoz. Hangsúlyozta, hogy az alkotmányozás jelenlegi folyamatában a Jobbik nem vesz részt, javaslatait nem támogatták. Hozzátette: a Jobbik népszavazást akar az alkotmányról. Elmondta továbbá, hogy támogatják az Unió csatlakozását az Európa Tanács Emberi Jogi Egyezményéhez, és úgy vélte, az Európai Alapjogi Ügynökség iránti bizalom nagyobb lenne, ha az európai emberi jogok védelmével foglalkozna. Az euroszkepticizmust illetően az életszínvonalbeli különbségeket emelte ki, és úgy vélte, a termőföld védelme érdekli az embereket, amelyet nem lehet szabadon áruba bocsátani.

Dr. Balsai István elmondta, hogy azért van szükség új alkotmányra, mert a mostani az 1946 utáni diktatúra idején született. Az 1989. október 23-án kihirdetett alkotmány eurokonform, jogállami intézményekkel rendelkezik, és bár sokszor módosították, az elmúlt 20 év tapasztalatait nem veszi figyelembe. Hozzátette: az ideiglenesnek szánt alkotmány állandó maradt, és az évek során nem volt soha elegendő konszenzus, hogy végleges törvény lépjen a helyébe. A jelenlegi Országgyűlés legitimitációval bír, hogy új alkotmányt készítsen. Hozzátette: a 45 tagú arányosan ellenzéki és kormánypárti képviselőkből álló előkészítő bizottság nem hoz döntést, és a munka annak ellenére folyik, hogy minden ellenzéki párt kivonult a bizottságból. Kifejtette, hogy februárban megkezdődnek a tervezet tárgyalásai, majd a koncepció elfogadása és a kodifikált szöveg kidolgozása után április végén kerül sor az alkotmány elfogadására és kihirdetésére. Elmondta,

hogy most is széleskörű társadalmi vita zajlik, az érdeklődőknek van lehetőségük véleménynyilvánításra. Az új alkotmány alapjában véve ugyanaz lesz, mint amivel Magyarország az Unióhoz csatlakozott, de szélesebb lesz az első fejezet, az emberi jogok tárgyköre. Nyitott kérdés még, hogy egy vagy kétkamarás törvényhozás legyen, hogy konstruktív bizalmatlansági, vagy sima bizalmatlansági indítványt fog tartalmazni, de a bírósági rendszer és az Alkotmánybíróság jelenleg hatályos hatásköre nem fog változni. Elhangzott, hogy 21 év alatt az Alkotmánybíróság gyakorlata sokat javított az alkotmányon, de ez nem normaszöveg. Elmondta továbbá, hogy az új alkotmány módosítását két egymást követő Országgyűlés elfogadásához és magas szavazati arányhoz kötnék.

Az Országgyűlés Alkotmányügyi, igazságügyi és ügyrendi bizottságának elnöke hangsúlyozta továbbá, hogy az új alkotmány nem a német mintát követi, nem lesz részletező, hanem az alapvető rendelkezések végrehajtását külön sarkalatos törvényekre bízza, így még évekig folytatódik a törvényalkotás. Kiemelte, hogy 2014-től 386 helyett 200 képviselő lesz, a választókerületek módosítását illetően elmondta, hogy az Alkotmánybíróság megsemmisítette a választókerületeket létrehozó kormányrendeletet, mivel a választókerületenként a választásra jogosultak számát tekintve akár két és félszeres különbség is lehet. Hozzátette: az új alkotmány ugyanúgy viszonyul az Európai Unióhoz, mint a régi, erről az alkotmány 2.A szakasza rendelkezik. Korábbi kérdésekre utalva elmondta, hogy minden uniós szerződésmódosítást ratifikálni kell, de az Európai Ügyek Bizottságának (EÜB) külön jogai vannak.

Mile Lajos ismertette az EÜB-n belüli eljárási formákat és az egyeztetési eljárás menetét.

Az Európai Parlament delegációjának tagjai közül *Rafal Trzaskowski* úgy vélte, a Trianon utáni traumára gyógyír az EU bővítése, az emberi jogok pedig az 1970-es évektől kezdve az Unió középpontjában vannak, és az Alapjogi Karta elfogadása után nincs szükség újabb lépésre. Az alkotmányozási vita kapcsán elmondta, a lengyelek is hasonló kérdésekkel szembesültek, végül gyors előkészítés után 1990-ben jogos döntésként új alkotmányt fogadtak el. Hozzátette, hogy az előkészítés során az ellenzéki képviselőket mindenbe bevonták az alkotmány legitimitása érdekében. A nemzeti parlamentek szerepének megerősítését illetően elmondta, hogy a lengyel parlament logisztikailag erre nincs felkészülve, és a magyar helyzet felől érdeklődött, valamint arról, hogy milyen téren akarnak élni a lehetőséggel. A polgári kezdeményezést illetően úgy vélte, a legfontosabb hatása, hogy az európai polgárok európai szinten is megfogalmazhatják problémáikat a választások között.

Gerald Häfner úgy vélte, a 2/3 nagy ajándék, de – Bajorország példáját ismertetve – úgy vélte, „mérgezett” ajándék lehet. Kiemelte, hogy az alkotmány a keret, a politikai intézményrendszer alapja, de a nép akaratát és támogatását feltételezi. Kérdést tett fel továbbá a témák számára, az állampolgárok általi elfogadásra és támogatásra, az Alkotmánybíróság szerepére, a polgárok aktív részvételére és Magyarország európai szerepének beépítésére vonatkozóan. A német példát ismertetve úgy vélte, bár az is átmenetinek készült, konszenzus volt, mert jó alkotmánynak bizonyult, és beépítette a fékek megfelelő rendszerét. A képviselő úgy vélte, az alkotmány minősége és nem átmenetisége a döntő szempont.

Helmut Scholz kiemelte, hogy a többség és a kisebbség arányát körültekintően kell kezelni, a kisebbség szavát is meg kell hallgatni. A polgári kezdeményezéssel kapcsolatosan úgy vélte, bátorítani kell az állampolgárok közvetlen részvételét.

Andrew Duff úgy vélte, az EP választások nemzeti színbe bújtatott választások, kérdés, hogy lehet konkrét politikai szintre emelni. Úgy vélte, az európai pártok szerepét a tudatosítással lehet erősíteni, az állampolgárok általi elfogadást kell elősegíteni, mivel szerepük a három intézményben is fontos.

Constanze Le Grip a Franciaországban 1958 óta hatályos alkotmányt illetően elmondta, bár stabilitást jelent, mintegy 20 alkalommal módosították, hol a parlamentben, hol népszavazás útján. Hozzátette, hogy a legitimitáshoz a lakosság részvétele szükséges, és ugyanígy az európai állampolgárokat is integrálni kell az európai döntéshozatalba a legitimitás garantálásához.

Alexandra Thein azt kérdezte, hogy az ellenzéki pártok miért nem működnek együtt az alkotmány-előkészítő bizottságban és a meg nem született élet védelméről szóló rendelkezésre utalva azt tudakolta, tiltani fogja-e az alkotmány az abortuszt.

Schöpflin György a korábban elhangzottakra utalva, miszerint „bediktálta” az alkotmányt, elmondta, hogy csak véleményt nyilvánított. Az alkotmányról szóló népszavazással kapcsolatosan elmondta, hogy Németországban tilos, Nagy-Britanniában pedig nem került rá sor. A képviselő szerint a 100 százalék gyanús lenne, a két harmados többség azonban komoly támogatásnak minősül. Kérdésként tette fel, hogy mit tehet a kormány, ha az ellenzék sztrájkol.

Andrew Duff kiemelte, hogy a szerződéssel és az Alapjogi Kartával az alapvető emberi jogok tiszteletben tartása minden uniós politikában szerepet játszik, ezért nem igazságos, ha tagadjuk az EU valódi természetét. Egyetértett azzal, hogy a Lisszaboni Szerződésben foglalkozni kellett volna az európai pártok szerepével, és európai szinten kell témákat találni - például a bővítés vagy Törökország csatlakozása -, mert az európai pártok a hordozói e témáknak. A választójogi reformot illetően elmondta, hogy két szavazat lenne, a másodikat az európai listára lehetne leadni. A korábbi vitára utalva elmondta, nincs tökéletes alkotmány, de az egyértelmű ellenőrzési rendszer kialakítása fontos, például a második kamara vagy a helyi választási rendszer is az egyensúlyt garantálja.

Gurmai Zita kiemelte, hogy a magyar elnökség munkájára szükség van a polgári kezdeményezés életbelépése tekintetében. Kérdésként elhangzott, hogy az alkotmány-koncepció preambulumban miért nincs utalás az uniós tagságra, illetve kiemelte a nő-férfi közötti kapcsolatról szóló 7-es pontot, amely véleménye szerint középkori kitétel, és ellentmond az Alapjogi Kartának és ütközik a keresztényi szeretet elvével. A képviselő szorgalmazta, hogy éljenek a szakbizottságok bevonásának lehetőségével, és kifogásolta, hogy nők nem vesznek részt az Alkotmány-előkészítő bizottság munkájában.

Carlo Casini szintén a kisebbségek figyelembe vételét emelte ki, az abortuszt illetően úgy vélte, a törvény iránymutatást adjon a népnek, az életet máshogy is lehet védeni. Kétségtelen, hogy a magyar alkotmánybíróság kimondta, hogy minden ember egyenlő, és ennek fenntartása máshogy alakulhat.

Dr. Balsai István üdvözölte, hogy a bizottság érdeklődést mutat a magyar belügyek iránt, és aláhúzta, hogy az abortusz betiltására nem kerül sor. Az alkotmányozási folyamat rövidegére tett megjegyzéseket illetően elmondta, más példák is vannak a rövid idő alatt végbemenő folyamatra, mindemellett igyekeznek alapos munkát végezni. A cél, hogy egy minden szempontból EU-konform és a magyar társadalom számára megfelelő alkotmányt hozzanak létre, amely figyelembe veszi az elmúlt 21 év tapasztalatait is.

A látogatás során a delegáció találkozott Győri Enikő európai uniós ügyekért felelős államtitkárral, az Alkotmánybíróság elnökével és tagjaival valamint civil szervezetek képviselőivel is.

Budapest, 2010. december 14.

Készítette: dr. Balogh Tímea

Látta: Kovács Krisztián